

els museus marítims vistos des de Palamós

Barcelona s'ha convertit, altra vegada, en una referència internacional. Del 6 a l'11 de setembre, el Museu Marítim de Barcelona ha organitzat el VIII Congrés Internacional de Museus Marítims (ICMM). Aquest organisme, associat a l'ICOM, agrupa els museus marítims més importants del món i celebra una conferència anual i, cada tres anys, un congrés que aplega tots els membres de l'organització. El pes específic que tenen els museus de l'Europa del Nord i dels Estats Units havia fet que els diferents congressos se celebressin a Londres, Oslo, Estocolm, Mystic, Amsterdam i Liverpool. Enguany, s'ha traslladat a l'àrea d'influència mediterrània i ha pres el Museu Marítim de Barcelona com a organitzador de la reunió internacional. Ha estat una bona oportunitat perquè aquesta institució catalana es configuri com l'eix vertebrador de la Mediterrània per tal d'impulsar les actuacions necessàries per a la salvaguarda i protecció del patrimoni marítim del nostre mar que es troba en una difícil situació.

Entre els cap a cent cinquanta participants hi havia representants de museus com el Mystic Seaport Museum (Connecticut, EUA), el South Street Seaport Museum (New York, EUA), l'Smithsonian Institute (Washington, EUA), el National Maritime Museum (Greenwich, Regne Unit), el Vasa Museum (Stokholm, Suècia), l'Altonaer Museum (Hamburg, Alemanya), el Maritiem Museum «Prins Hendrik» (Rotterdam, Holanda),

el Musée de la Marine (París, França), l'Australian National Maritime Museum (Sydney, Austràlia), el South Australian Maritime Museum (Port Adelaide, Austràlia), etc.

En l'àmbit espanyol hi han participat el Museu Naval de Madrid, el Museu Marítim de Cantàbria, el Museu Naval de Donostia, el Centre d'Arqueologia Submarina de Cartagena, el Museu de la Marina de Vilassar de Mar i el Cau de la Costa Brava-Museu de la Pesca, de Palamós.

El Congrés va estructurar-se en dues parts ben diferenciades: el Congrés pròpiament dit que va tenir lloc a les Drassanes Reials de Barcelona, i el Postcongrés, extensió d'aquesta conferència que va permetre conèixer els museus marítims de Cantàbria i del País Basc, del 12 al 14 de setembre.

Com que la voluntat dels organitzadors va estar projectar el congrés dins la ciutat de Barcelona i dins Catalunya, van preparar-se múltiples actes centrats en la cultura catalana. A les nostres contrades, aquest desig va fer que el dia 8 de setembre els congressistes es traslladessin fins a Empúries i a la tarda s'aturessin a Palamós per tal de continuar la sessió de treball a la sala polivalent del museu.

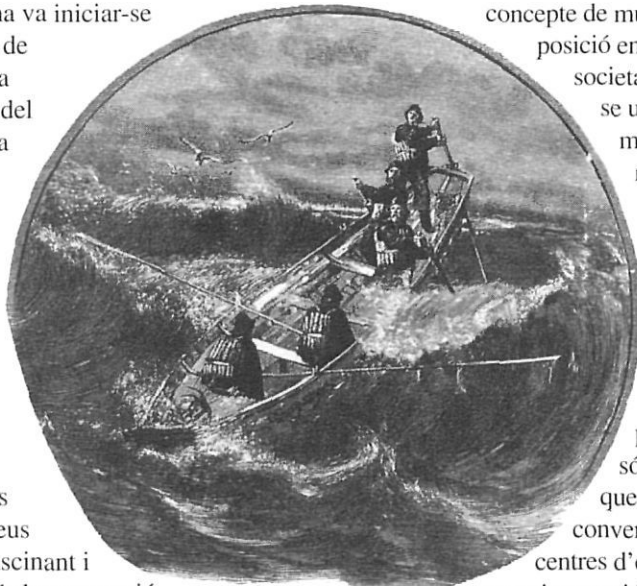
Que el VIII Congrés s'hagi celebrat aquí –trecant amb la tradició que vinculava aquestes conferències a la cultura marítima de l'eix Atlàntic-Pacífic– ha propiciat no només la incorporació de nous temes a tractar en les sessions científiques directament

relacionats amb la cultura i la tradició marítimes de la Mediterrània, sinó també la proposició de constituir un fòrum de debat i estudi del Patrimoni Marítim de l'àrea mediterrània, per tal d'arribar a actuacions conjuntes d'ampli abast, punt aquest que comentarem al final.

Pel que fa als nous continguts, es va celebrar una sessió preliminar en la qual el doctor Antoni Riera, de la Universitat de Barcelona, va fer una presentació de la Mediterrània. Així mateix, es van incloure dos temes proposats pel Museu organitzador: la salvaguarda i protecció del patrimoni marítim a la Mediterrània i el paper dels museus marítimes en la societat actual.

El programa va iniciar-se amb l'examen de l'evolució de la navegació des del segle XV fins a l'actualitat. I del pla teòric de la història de la navegació es baixà al museogràfic: s'oferiren diverses solucions per presentar en les sales dels museus quelcom tan fascinant i complex com és la navegació, tot incidint en la necessitat d'exhibir interactivament els instruments nàutics. Invitar a aprendre amb la manipulació va ser el lema, sense oblidar la necessitat de mostrar les idees subjacents als aparells i el seu ús.

Cal conservar el coneixement, l'experiència dels pilots, tant com els instruments que utilitzen.

En el terreny de la recuperació, estudi i gestió del patrimoni s'abordaren els aspectes tècnics, legals, experimentals, etc. lligats a l'arqueologia subaquàtica. Les realitzacions i projectes que en aquest camp es porten a terme a la costa catalana per part del Centre d'Arqueologia Subaquàtica de la Generalitat entraren en escena.

La gestió de les col·leccions també fou objecte de discussió en ocupar-se dels problemes que origina el moviment de les col·leccions des d'un punt de vista ètic i legal.

Finalment, es va actualitzar el concepte de museu i la seva posició en el si de la societat. Va donar-se una visió moderna dels museus marítimes que, més enllà de les funcions bàsiques de conservació i difusió del patrimoni, són institucions que malden per convertir-se en centres d'educació i experimentació, en instruments pedagògics i suports necessaris per als investigadors.

El museu, doncs, tot explotant la seva utilitat cultural, ha iniciat un camí de recerca de noves formes per seduir el públic i, al mateix temps, busca tenir un

paper econòmic rellevant en ser un dels principals protagonistes del turisme cultural.

En el capítol de conclusions, el congrés, com tots els congressos, ha servit per facilitar els intercanvis orals més que no pas les aportacions escrites i els tractes, relacions, vincles i contactes que es busquen i es troben entre els participants, superen els continguts de les ponències.

En primer lloc ens felicitem perquè la directora de l'MMB, la senyora Elvira Mata, ha estat elegida membre del Comitè Executiu de l'ICMM. És bo tenir-hi un peu.

Certament que les sessions han permès de presentar experiències consolidades entorn al patrimoni marítim que palesen la vitalitat de museus d'arreu del món. Això sol ja justifica l'interès del Congrés, sobretot davant la nostra modesta realitat, més donada a presentar projectes que no pas a avaluar resultats.

I parlant de casa nostra, potser allò més important és que ha sorgit una ferma voluntat de cooperació entre els diferents museus espanyols. Potser, a partir d'ara, tots tirarem de la mateixa corda, aquella que el museu amfitrió va llençar el dia de la inauguració. Aquesta proposta es concreta en la creació d'una associació espanyola de museus marítimes que, seguint iniciatives semblants d'altres països, esdevingui una plataforma de diàleg que obri vies de col·laboració i coordinació entre aquells museus preocupats pel llegat cultural de la gent de mar.

MIQUEL MARTÍ